

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica I. Quadragesimæ. Quadragesimæ tempus certaminis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA I. QUADRAGESIMÆ.

Quadragesima tempus certaminis.

Ut tentaretur. Matt: 4.

Exacto hyemis asperrime rigore, suum quoque militaria hyberna sentiunt terminum. Rursus Martiale sonuit classicum, rursus vocem dedere tympana, tempus adest, quo solent Reges ad bella procedere.

2. Reg. 11.

Arma, arma, arma, viri.

Et en procedunt hodie adversum se duo potentissimi Reges, Cœlorum alter, alter Erebi; hic aspectu truci, flammantibus oculis, ardente vultu, fumantibus naribus, scintillantibus capillis: ille totus mitis, s̄vavis, & amabilis, ore roseo, genis à jejunio quidem nonnihil pallentibus, sed meras gratias spirantibus, fronte eburneâ, cæsarie ad humeros venustè defluâ: quid hîc aliud expectandum, quàm bella horrida bella? Ductus est Iesus in desertum à spiritu, ut tentaretur à Diabolo. Hoc est, ut explicat noster Barradius, " ingressus est tanquam Dux fortissimus certaminis locum ducente fortissimo spiritu, ut cum Tartareo Duce congrederetur. Receptui maturè cane ferocissime tenebrio, magna tibi imminet clades: nescis cum quo congrederis; fortiozem te armatum non agnoscis, qui universa tua arma & vasa in quibus confidebas auferet, & spolia tua disperdet. Sed cur desertum certamini deligitur? Nonne gloriosius erat in urbe

Luc. 11.

Matth. 12.

vel oppido, in hominum frequentia congregari? Christo quidem nihil id pensi foret; at timidissimus Dæmon, tum maxime aliquos aggreditur, cum solos viderit atq; ab alijs segregatos, ut inquit Chrysostomus. Expertum se id fatetur Abbas Theodosius apud Sophronium, ubi de se ipso hæc narrat: priusquam ad vitam solitariam transissem, factus in ecstasi aspexi quendam virum, cujus species claritatem solis vinceret. Hic tenens manum meam: veni, ait, quia pugnare & luctari te convenit. Et induxit me in theatrum plenum viris, ex una parte candido amictu; ex alia verò nigro vestitus. Cumq; iniecisset me in theatrum, aspicio virum magnitudinis miræ athiopem, cujus caput turpissimum penetrabat nubes. Tunc ait ad me Iuvenis, qui mihi apparuerat: cum hoc luctari te oportet. Ego, qui aspectu viri illius proceri territus eram, tremere ac pavere cœpi, orabam ductorem meum dicens: quis hominum mortali conditione, & infirmitate circumdatus cum hoc luctari posset? Non ipsum universum genus hominum, si in unum confluat, huic resistere prævaleret. Ait autem ad me juvenis ille præclarus: prorsus cum illo te luctari opus est. Ingredere igitur cum omni alacritate & fiducia. Mox enim ut tu illum adorsus fueris, ego adjutor ero, tibiq; victorie coronam imponam. Ut ergo ad certamen sum ingressus, luctariq; invicem

hom. 13. in Matth.

Piat. spirit: c. 66.

cœpi-

cepimus, continuo præclarus ille Index nostri certaminis adfuit, mihiq; coronam dedit. Atq; plebs illa obscura, æthiopumq; multitudo ingens ejulantes evanuerunt: pars verò reliqua candidatorum gratias illi & laudes referebant, qui me juverat, ac præclarâ victoriâ donaverat. Ecclesia nos hoc quadragesimali tempore vult omnes Theodosios & luctatores esse, ducitque nos in solitudinem, de qua loquitur Deus apud Oseam: *ducam eam (animam) in solitudinem, & loquar ad cor ejus.* Volo dicere: vult nos tantisper à negotijs secularibus, à strepitu fori, à delicijs carnalibus abstrahere, ut soli Deo, rebusque divinis tantò magis vacemus, operibus pietatis & poenitentiae ardentius insistamus; atq; ita ad bellum præparari nos oportet, juxta illud Sapientis monitum: *fili accedens ad servitutem Dei sta in justitia, & præpara animam tuam ad tentationem.* Verùm quisque hic suus sibi Dux & Imperator esse debet; sibi enim pugnat, sibi uni certat, sibi vincit, sibi triumphat. Ergo boni Ducis ideam, tum è veteri emblemate, tum ex ipsiusmet Ecclesie regulis accipite.

Osee 2. 14.

Eccli. 2. 1.

Veteres absolutissimum belli militiæque Ducem vivis quasi coloribus formare volentes, pingebant Virginem habitu militari, armatam pectus Gorgone, hastile præacutum dexterâ, ægidem sinistrâ prætendentem; mucroni hastæ gallus insidebat, medium circumplicabat serpens, grus obtegebat imum. In hoc emblemate quatuor potissimæ virtutes militares exprimantur, in grue taciturnitas, vigilantia in gallo, prudentia & gravitas in serpente, in

virgine continentia. Omnes has in hymno nunc quotidiano exprimit Ecclesia, cum ita canendo officij universos commonet:

*Utamur ergo parcius
Verbis, cibis & potibus,
Somno, jocis, & arctius
Perstemus in custodia.*

I.

Et ut à Grue incipiam, non immeritò Grus sylvæ illa inter militiæ censetur symbola. bolum silentij.

De gruibus enim naturæ scrutator Plinius, alijsque tradunt, quòd excubiæ more prorsus militari nocte dividant, capite subter alam condito dormiant, alternis pedibus insistentes. At ubi primum quale quale classicum insonuit, in aëra sese mora nulla sublevant, & certo, eoque pulchro maximeque militari ordine, ad figuram trianguli, seu literæ Y. trans mare, vel aquilis horrentem Caucasum feruntur, singulae in ore lapillum ferentes, ne in minimum erumpant sibilum, itaque inimicas sibi aquilas eludant, Ista quidem grues. At enim quis non eadem requirat in Duce? Nonne hunc cum primis taciturnum, secretique tenacem esse oportet, ne consilia bellica hostibus evulget, insidias pandat, stratagemata detegat, munitionem prodat, aut certè hostes in insidijs alicubi latentes, garritu & clamore in sui cognitionem faciat devenire? Hinc plerumque fit, ut qui loca ab insidijs suspecta transeunt, in summo incedant silentio, ne vel minimum excitent strepitum, quo prodi possint. In turcarum castris (scribit Cuspinianus) noctu tam pertinax servatur silentium, ut patiantur capti-

vos.

vos dilabi, ne tumultus excitetur. Quid quòd Solymano Turcarum item Imperatore cum 30. millibus Rhodum ingresso, ne unum quidem verbum est ex alicujus ore auditum, adeo ut milites per urbem incedentes Monachi quos vocant *Observantes* esse viderentur.

Similiter nobis hac Quadragesima agendum AA solitudinem, locum periculosum ingredimur, grues proinde simus, & à garritu, hoc est à multiloquio nos abstinemus: *in multiloquio enim, ut docet Sapiens, non deerit peccatum*, quod vel maximè hoc tempore vitare debemus. Per multiloquium Clemens Alexandrinus intelligit verba inepta, otiosa & nugosa, uti & Bernardus, qui ita differit: *quam*

vera sententia, fratres, in multiloquio non effugiendum peccatum! ut enim præteream cetera, si propterea est otiosum verbum, quòd nullam rationabilem causam habeat; quam rationem de eo reddere poterimus, quòd est præter rationem? Nemo nostrum, fratres, parvi aestimet tempus, quòd in verbis consumitur otiosis. Siquidem tempus acceptabile est, & dies salutis. Volat verbum irrevocabile, volat tempus irrevocabile; nec advertit insipiens, quid amittat. Libet confabulari, ajunt, donec hora prætereat. O donec prætereat hora! ò donec pertransseat tempus! donec hora prætereat, quam tibi ad agendam pœnitentiam, ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad gloriam promerendam miseratio Conditoris indulget. Donec transseat tempus, quo divinam tibi repropitiare debueras pietatem, properare ad Angelicam societatem, suspirare ad amissam hereditatem, aspirare ad promis-

sam felicitatem, excitare remissam voluntatem, flere commissam iniquitatem.

Hactenus Bernardus. Nec prætereundum putavi D. Ambrosium, qui in castigando Gerontio Diacono suo docuit, quantus otiosorum sermonum esset odor & hostis. Narrabat aliquando in cætu aliorum Gerontius (ut festivo erat ingenio) quiddam anicularum fabellis consimile; se nimirum noctu Dæmonem asininis auribus apparentem, comprehendisse, caput illi rasisse, & misisse in pistrinum. Quæ eo lepore commemorabat, ut magnos in audientibus risus excitaret. Res delata est ad Ambrosium, cui vehementer juvenilis in loquendo & nugando ea temeritas displicuit; itaque advocatum Gerontium acriter primùm coarguit, *ut indigna ministro Dei locutum*, tum præscripto tempore domi manere jussit, donec pœnitentiâ, quam ei injunxit, expiaretur. " Voluit gravissimus Præ-

Soz. om. l. 3. c. 6.

Crescoll. an. thol. dec. 2. Sect. 12

Castian. de gastrim. c. 31.

L

est

Iovius in e-
jus vita.

Prov. 10. 19.

Clæ. Alex.
l. 2. pedag.
c. 6.

Berna. ser.
de triplici
custod.

est omnem vobis sermonis usum interdiceret; non ego vos veros & formales Eremitas esse cupio, qualis erat Abbas Agatho, qui lapillo assidue ori indito tacere didicisse fertur, idque tres continuos annos sanctum habuisse, ne etiam cum fari vellet, posset. Longè alios suggero lapillos, ex P. Vincentio Carrafa septimo Societatis Jesu Generali, nimirum sacratissimam Christi Passionem, ac ejus vulnera, quæ ipse in aureo suo libello, cui titulum dedit *Fasciculus Myrrha*, quinque illis limpidissimis lapidibus comparat, quos sibi David de torrente elegerat contra *carneam turrim* Goliathum pugnaturus. Credite hos lapides Tartareus Gigas vel maximè pertimescit; illis proinde hoc tempore armamini, illos imperam non tam oris, quàm cordis mitite, & vincetis. Sicut enim Christo (uti cuidam Religioso id petenti revelavit) nihil tam ad placitum, & si liceat loqui, ad salivam accidit; ita Dæmoni nullus validior, & magis letalis ictus est, ac frequens Dominicæ Passionis memoria.

II. A grue ad aliam symboli effigiem transeamus serpentem. Serpens, ut vulgò notum, significat Prudentiam: hinc illud Christi Apostolis datum dogma: *estote prudentes sicut serpentes*. Porro non minimum Prudentiæ attributum est, amare seria, nugas, ludicra, & stulta detestari, ideoque stultitiæ è diametro opponitur. Non abs re igitur Ecclesia jocos & gerras nobis in præsentiarum inhibet; monens: *ut amur parcius jociis*. Nam sicuti in bello tum minimè jociari licet, ubi res serio

& armis geritur, ubi æneæ reboant, fistulæ, plumbeæ circa caput glandes obvolitant, collisi perstrepunt enses, undique in oculos incurrunt funera, læorum personant gemitus, sanguinei defluunt ex corporibus torrentes: ita multò minùs jociari licebit, ubi non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus Principes & Potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in celestibus. Si tales (inquit hic S. Chrysostomus) instructæ sunt acies, si incorporales Principatus, si mundi Domini, si spirituales nequitie adversum nos sunt, quomodo, dic quaeso, deliciaris? quomodo in risu & joca effunderis? Huc facit illa Christi interminatio: *va vobis qui ridetis nunc*. Nunc quando tempus est flendi, nunc quando ego pro vobis patior, pro vobis pugno & dimico, quando ad sanguinis sudorem inimico vestro, ut vos de manu ejus eripiam, resisto, quando vestri causâ vulnera millena accipio, vestri causâ morior. *Va vobis qui ridetis nunc*. Captivi illius exemplum velim in mentem redeat. Hic Tyranno alicui mancipatus, cum aliàs minimè tyrannicè ab eo haberetur, non destitit tamen vultu dejecto, fronte tristi incedere, suspiria ex imo corde trahere, madere oculis, palmis pectora tundere, ciborum lautitiam averfari, joca respuere. Miratus ista tyrannus, causâ tristitiæ quærit, & qua de causa, servis cæteris hilaria agentibus, unus ipse non collataretur. Cui ille: cum alijs gaudeo; sed tristis incedo, quia mortis Dei mei memor, continuè in corde meo passionis & vulnerum ejus

Marull. l.
4. c. 6.

Vincent:
Carrafa in
fasciculo
myrrha.

1. Reg. 17.
40.

Specul. e-
xempl. di-
stinct. 9. e-
xempl. 185.

Matth. 10.
16.

Ephes. 6. 11.

Luc. 6. 21.

Spec. exi.

ius signata porto. Hoc ubi tyrannus inaudijt, multa mox bile exarscens, & stomachabundus, experiat, inquit, quæ dixisti. Nec mora, accito carnifice jubet ejus cor discisso peccatoris thorace evelli, mediumque discerari. Et ecce rem miram! pro sigillo pars una cordis, & pro impressione altera Christi crucifixi imaginem continens conspicitur. O si tali signaculo corda nostra signaremus, quam bene contra Tartareum Ducem signati essemus. Si enim in fronte signum, hoc tantopere timet, ut viso eo fugiat; quomodo non fugiet, ubi illud in corde conspexerit?

III. Et ecce gallum mihi audire videor Gallus vigilantia. gallinaceum suo memet (ut egregie vocalis est) solenni cantu ad se evocantem. Hunc vel ideo inter militiae symbola annumeravit vetustas doctissima, quod quoties alto sopore mergi contingit homines feræve, unus ipse pervigil ac infomnis noctes totas velut meditatundus transigat, & unde unde venientia solus antevertat pericula gallinarum. Neque hoc tantum; sed & mortalium commodis à magistræ natura servire doctus ita vocolam partitur ac attemperat, ut æqualibus noctem dividat intervallis, primumque ejus conticinium, ejus dimidium, & extremum scitissime distinguat. Vigil itaque gallus est, vigilem decet esse militem Christianum. *Viamur ergo parcius somno.* Docet nonnemo Christum quadraginta illis diebus, quos in deserto tranlegit, non solum omni cibo & potu, verum etiam somno abstinuisse. Confirmatque sententiam exinde, quod

Evangelista dicat, eum non modo jejunasse quadraginta diebus, sed & totidem noctibus; nemo autem, dum dormit, censetur jejunare; cum somnus potius instar alimenti sit. Hinc Poëta glirem ita loquentem inducit:

*Tota mihi dormitur hiems, & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.*

*Manial:
l. 13.*

At utinam nos animalia ruminantia imitari possemus, quæ nunquam dormire dicuntur. *Vigilare enim decet hominem,* ait Comicus, &, Platone teste, *nemo dormiens re ullà dignus est.* Tale animal ruminans fuit Magnus ille Antonius, qui totas noctes divina ruminando & meditando infomnes traducebat, eodem corporis situ ab occasu Solis usque ad ejusdem ortum in oratione perseverans. Quia verò non omnium hæc felicitas est, at saltem ita vigilemus, ut Solem surgentem & orientem præveniamus *ad benedictionem:* aurora enim sicuti *Musis,* ita non minus orationi *amica.* Alexander Macedo, dum in castris agebat, ne somno nimium gravaretur, aneam corcham capiti supponere solebat, brachio extra lectam exerto, pilam in manu tenens argenteam, ut cum nervorum vigorem sopor laxaret, lapsæ pilæ tinnitu expergeret. Probè enim intelligebat, ceu bonus belli Dux, perdicionis militum certiozem non esse occasionem, quam somnū. Hic Thrasybuli Atheniensis exercitum, hic Trojam, hic nostrā minorem Prægam annis abhinc decem perdidit. Et perdidisset omnino ipsos-

*Plaut.
Plat. de
legib.*

Sap. 16. 28.

Curtius.

met Christi milites Apostolos, nisi ipse Christus tam solerter pro ijs pervigilasset. Eduxerat illos in locum confictus *trans torrentem Cedron, ubi erat hortus.* Congregabantur interea Judæi, disponebantur centuriæ, & cohortes ad eum capiendum, parabantur vincula, funes, catenæ, pedicæ, gladij, fustes, ligna velut contra latronem expediebantur, aderat Proditor unus è consilio ejus intimo. Quid agat bonus Dux & Imperator? Ab exigua cohorte suorum, & non nisi geminis armata gladijs tâtisper secedens, ex monte Oliveti ceu aliqua specula hostes prospectat, horis aliquot pervigilat, preces ferventes ad Patrem fundit. Interim ignavi ejus milites in tantis periculis stertunt: *invenit eos dormientes.* O fœcordiam! *Simon itane dormis, qui tam audacter ad pugnam te offerebas: tecum paratus sum & in carcerem, & in mortem ire? dormitis & reliqui? sic non potuistis unâ horâ vigilare mecum?* an Judam non videtis cum fortissima manu appropinquare? Ah quæso *vigilate & orate ut non intretis in tentationem!* Intrârunt tamen nihilominus; siquidem *omnes relicto Duce suo fugerunt,* unus insuper turpissimè eum negavit; *erant enim nimis oculi eorum gravati.* Tentat, mihi credite, tentat Dæmon vel maximè somnolentos, tanquam ad sibi resistendum infirmiores ac imbecilliores. Nam quid ita hominem enervat, debilitat, infirmit ac sopor? ut propterea à Poëtis iners, ignavus, languidus, frigidus, gravis, vacuus sanè congruis epithetis appelletur: eum, contra vigilia sensus vividos, & ala-

Ioann. 19.

Matth. 26.

res efficiat, unde à *vigendo* nomen traxit.

Ultima tandem symboli alioqui caput mihi sese objicit Virgo. Hæc utpote Veneri (quæ sine Cerere & Bacco friget) contraria, primâ statim fronte Ducem bellicum continentia ac temperantia commonet; sine qua nemo in gloriosum militem facile evasit. Gloriam æternam belli habet Scipio Africanus; sed quia continens. Hic enim videns in castris multam licentiam, lasciviam, & luxum, omnes divinos, lenones & lenas ejecit, quin & vasa omnia amoveri jussit, exceptâ ollâ, veru, & poculo ligneo. Belli Germanici fulmen audit Tillius; sed cui sobrietatis & pudicitia laudem ne hostes quidem ipsi detrahunt. Annibal dum temperans mansit, quibus non cladibus Romanos afflixit! at ubi Campanis affluere cœpit delicijs, omne simul ejus robur penitus diffluxit.

Utamur ergo parcis cibus & potibus. Jejunium enim militem adversus hostem roborat; pingues & obesi plerumque parùm timentur. Pulchrè S. Chromatius quærit; quare Judith pergens ad obruncandum Holofernem perrexit tam culta? & respondet, quia si macilentam vidissent Assyrij pertimuisent; ideo ut securitatem illis præstaret, *jejunium texit, & ab hoste triumphum victoriae reportavit.* *Terretur Holofernes stygius, pallore jejunijs,* inquit Ambrosius, *debilitatur inedia, infirmitate prostermitur.*

Quid quod jejunium milites omnino invulnerabiles reddat, & quidem longè certius, quàm Achillem aqua sty-

IV.
Virgo
Contine
tia.

Chemnii.
l. 3.

Ambros.
ser. 25.

Ambr. lib. de jejun. & Elia c. 7. stygia? Declarat hoc modò citatus Doctor in Daniele, inter rabidorum leonum rictus prorfus illæso: in adamantis rigorem, inquit, abstinentie soliditate membra durata non patuerunt vulneri: sic eum constrinxerant jejunia, ut in ejus corpore ferarum morsibus locus esse non posset. Similiter ferè Magnus Bahilius. Daniel demissus in lacum etiam leones jejunare docuit, neq. enim leones dentes in illum impingere valuerunt, perinde quasi ex lapide aut ferro concretus esset; adeo quemadmodum tincturâ ferrum indurefcit, ita jejunium pij viri corpus duraverat. Idem declarat in Samsonem: quid, inquit, fortissimum Samsonem inexpugnabilem reddidit? nonne jejunium, cum quo in Matris ventre conceptus est? Jejunium concepit, jejunium nutrit, jejunium virum ac heroem effecit. Jejunium anima optima custodia, corporis socius securus, fortibus viris munimentum, athleticis & certantibus exercitatio. Hoc præterea tentationes propulsat, in bellis fortitudinem affert, potentes confirmat atq. roborat. Vnde Ecclesia de quolibet Confessorum suorum canit:

*Hic confitendo jugiter
Calcavit artes Dæmonum,
Sævumq. Averni Principem.
Quomodo calcavit?
Jejuna membra deferens.*

O veræ fortitudinis matrem jejunium! ô securissimum contra Dæmonis vulnera amuletum! sine quo nec ipse Dei Filius satis securus fuisset. Divus enim Epiphanius existimat Dæmonem postquam vidisset Christum post resurrectionem iterum cibos sumere, novam ei crucem parâsse, quasi denuò dubitaret ipsum esse Dei Filium. Videns illum, inquit, tertia die à mortuis resurrexisset, repente veluti acuta cuspide telog, trajectus in terram concidit. Ceterum rursus eum ac antè comedere & bibere cernens, aliam denuò crucem illi destinabat.

Orat. de ascens. D.

Ne de nobis AA. triumphum agere, sibi que applaudere possit;

*Utamur ergo parcius
Verbis, cibus & potibus,
Somno, joci, & arctius
Perstemus in custodia.*

DOMI-